

משוט בעולם

הקונגרס ה-18 לספרות ילדים ונוער

מאת אוריאל אופק

"הסיפור בעולמו המשתנה של הילד" — זה היה הנושא המרכזי, אשר לו הוקדשו דיוני הקונגרס הבינלאומי ה-18 לספרות הילדים ונוער, שנערך בימים 6—10 בספטמבר 1982 בקיימברג' (אנגליה). בקונגרס, שאורגן על-ידי המועצה הבינלאומית לספרות ילדים ונוער (IBBY), השתתפו למעלה מ-300 סופרים, חוקרים, מחנכים ומו"לים, נציגי 42 מדינות מחמש יבשות תבל. בין ההרצאות המרכזיות שהושמעו בקונגרס: "תפקידו של הסיפור" מאת מרגרט מיק (אנגליה); "הסיפור והחברה המשתנה" מאת טמביראגיה מוניאנדי (מאלזיה); "תפקידה של המדיה" מאת באלאס וארגה (הונגריה); "תפקידה החברתי של הסיפורת" מאת גרדה נוימן (גרמניה המערבית). כן נערכו במסגרת הקונגרס שיחות ודיונים, הושמעו סיפורים קצרים והוקרנו סרטים.

במסגרת הקונגרס חולקו פרסים — מדליות ותעודות-כבוד על-שם הנס כריסטיאן אנדרסן — לסופרים, ציירים ומתרגמים. במדליות-זהב זכו המספרת הברזילאית ליגיה בוג'ונגה נונס (נולדה 1932) והצייר הפולני זביגנייב ריכליצקי (נולד 1922) על מכלול תרומתם לספרות-ילדים. תעודות-כבוד הוענקו לנציגי 28 מדינות; ביניהם: סטפאני צווייג מגרמניה על ספרה "מלוא הפה עפר"; לנארט הלסינג משוודיה על קובץ-חרוזי "חמישה נסיכים"; הציירת האוסטרית (יהודיה) אנג'ליה קאופמן על ספרה "טיני" והסופר הטאגיקי-סובייטי על כרך הסיפורים והשירים "ריח אדמה". שלושה ישראלים זכו בתעודות כבוד: אורי אורלב על ספרו "האי ברחוב הציפורים", אלונה פרנקל על הספר שכתבה ואיירה "סיפור מהחיים" ויהודה מלצר על תרגום "פונדק האימה" מאת יצחק באשביס זינגר. את ישראל ייצגו בקונגרס ירדנה הדס, עדה תמיר, בינה ואוריאל אופק. אורי אורלב הגיע במיוחד מירושלים כדי לקבל אישית את תעודת-הכבוד שהוענקה לו.

בסיום הקונגרס חל חילוף-משמרות: הנשיא הפורש קנוז האוברג-טיקסן (דנמרק) העביר את ה"שרביט" לנשיא החדש מיגואל אזאולה (ספרד). בישיבת-הנעילה אושר ברוב קולות נוסח-החלטה, בו נאמר בין השאר:

"אנו מבקשים להביע את חרדתנו העמוקה מפני העתיד חסר-התקנה כמעט, הצפוי לדור הצעיר בעולם. אנו מודאיים מן התמיכה הזעומה, הניתנת בארצות רבות למפעלי התרבות המוקדשים לילדים; כשנעשים קיצוצים תקציביים — פעילויות אלה הן הראשונות להיפגע. אנו פונים בזאת אל קובעי המדיניות בכל הארצות, כי יוסיפו לתמוך במפעלי התרבות לילדים בכלל וספרות-ילדים בפרט. "אנו נחרדים להיווכח כי חסבל אינו פוסק ים לרגע בעולמנו וכי חייהם של אלפי ילדים נקפדים במלחמות, עויי, מחלות, רעב ועימותים צבאיים; ויתירה מזאת איום מרחף על קיום האנושות נוכח פיתוח נשק גרעיני ואמצעי הרס אחרים. אין אנו מוכנים להשלים עם המחשבה, כי שואה חסרת-טעם זו מאיימת על העולם".

ההחלטה מסתיימת בפנייה אל כל הממשלות "לעשות הכל כדי לסייע לילדים ולנוער לגדול ולהתפתח באמצעות ספרים, המטפחים את המודעות לשלום ולהבנה בין העמים", שכן "הנוער בעולמנו תובע את זכוֹ לחיות בשלום ובשלוה".